

प्रवेश सं० १८११२

विषयः पुराणेतिहासम्

क्रम सं० ———

नाम निर्जलेन्द्रादरी ^{माहात्म्यम्} (सहस्रवर्त)

ग्रन्थकार ———

पत्र सं० १-३.

श्लोक सं० ———

अक्षर सं० (पंक्तौ) ४२ पंक्ति सं० (पृष्ठे) १०

आकारः ९.७" x ४.४"

लिपिः दे. ना.

आधारः का.

वि० विवरणम् पू.

14501

पी० एस० यू० पा०—७७ एम० सी० ई०—१६५१—४० ०००

व. ३७ ८८

तुल्य रूपं निवपत्रं। कापलं सिंहकंघत। सर्वत्रेकी कृतं तुल्याभगंदरविनाशनं॥१॥

महीधरसंग्रहे-४८६

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

२-३-४

१
४२

राम
१

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ भीम उवाच ॥ पितामह महाबुद्धेः शृणु मे यमं वचः ॥ पुपिष्टिश्च कंती च तथा दुयदं
दिनी ॥ १ ॥ अर्जुनो न कुलश्चैव सह देवस्तथैव च ॥ एकादशानभुंजति कदा विदपि सुव्रता ॥ २ ॥ ते मां ब्रुवन्ति
वेनितं मां भुञ्जन्तं वको दरा ॥ अहं तान् ब्रुवंतां तबुभुक्ता दुःसहामम ॥ ३ ॥ दानं दास्यामि विधितं प्रजपिष्यामि कै
शवं भीमसेन वचः ॥ अला व्या सो वचनमब्रवीत् ॥ ४ ॥ आमु उवाच ॥ यद्विस्वार्मभीष्टं तेन कुरुष्व मे वच
॥ एकादशानभोक्तव्यं तपो रुमयोरपि ॥ ५ ॥ भीमसेन उवाच ॥ पितामह महाबुद्धेः कथय मितवार्ता ॥
एकमक्तेन शक्नोदं यशसं कुतः प्रभो ॥ ६ ॥ तथा यमहे कपिष्यामि कथेनैकादशी व्रतं ॥ व्यास उवाच ॥
उपवासाम्मच्छीपि एकमेकादशी कुरु ॥ त्वय्ये मिथुनस्य वायदा वैकादशी भवेत् ॥ ज्येष्ठे मासि प्रयत्ने
नमो षोडशकवर्जिता ॥ ७ ॥ तत्राचमने वासं च व्रजिष्योदकं बुधः ॥ उपभुंजीते नैवेद्यं व्रतमंगोत्सवा भवे
त् ॥ ८ ॥ उदपादद्वयं वा व्रजिष्योदकं ततः ॥ अयन्नात्समवाप्नोति द्वादशद्वादशीफलं ॥ ९ ॥ ततः प्रभाते
विमले द्वादशान्नानमाचरेत् ॥ जलं रुतुवर्गं देत्वा तु द्विजानि भोजयथाविधि ॥ १० ॥ भुञ्जीत ह्यस्य कत्राह्नसोः

कृत

६१

सहितो वृषी ॥ एवं कृते तु पशुपतमभासेन शृणु घनत ॥ ११ ॥ संवत्सरे तु याश्चैवैकादशानभवंति वै ॥ १२ ॥ ता
सां फलमवाप्नोति अत्र मेनास्ति संशयः ॥ इति मां कैशवः प्राह शिवचक्रादाधरः ॥ १३ ॥ सर्वानधर्मनिपत्य समा
मेकं शरणां व्रजता ॥ एकादशान्निराहीरस्ततः पापात्पमुच्यते ॥ १४ ॥ इत्युक्तिः कलोनोत्तिमस्तारः स्मार्त्त एव च वि
दिकं च कुतश्चास्ति मां दुष्टे कलौ पुगे ॥ १५ ॥ किं तु ते वृद्धा नोक्तेन वापुत्रपुताः पुनः एकादशान्नभुंजी
त पशुपतमयोरपि ॥ १६ ॥ एकादशान्नः सितेयश्चेत्तेष्टे मास्युदकं विना ॥ पुष्पफलमावाप्नोति यत्र चरुगुह
कोद ॥ १७ ॥ सर्वतीर्थेषु यत्पुण्यं सर्वतानपुष्पफलं ॥ तत्फलसंभवां प्रोतिद्रमां कलावकीद ॥ १८ ॥ संव
त्सरेणापाचस्यः शुक्लारुक्मावकोदरा उपोषितास्तुताः सर्वैरेकादशान्नसंशयः ॥ १९ ॥ धनधामावहा
पुण्यः पुत्रागोपसुखप्रदा उपोषिता नरव्याघ्र इति सत्यं ब्रवीमि ते ॥ २० ॥ पमहतामहाकायाः करालाः क
सहृषिणाः दंष्ट्राशङ्करा रोद्रा नोपसर्पन्ति नरं ॥ २१ ॥ पीतांबरधराः सोम्याः शक्रहस्तामनोत्तवाः अंत
काले तपसे च वैष्णवाः वैष्णवी पुरी ॥ २२ ॥ तस्मात्सर्वप्रयत्नेन नमो षोडशकवर्जिता जलधेनुं तथा रत्नासर्व

वा ५

२. जे. शु.
२
५०

पापेः प्रमुच्यते॥१३॥ इति श्रुत्वा तदा चक्रुः पादवात्तनमेतथा तथा त्वमपि भूपाल मोषना सोर्वीनहेरे॥१४॥ कुरु स
र्वप्रपन्नैर्न सर्वपापप्रशान्तपेक्षयेत् नियमं कृत्वा देवांतरगतोपि वा॥१५॥ भुंक्षे परेऽन्दिदेवेश सत्रे वा यासरा च पापना
दपुष्पापंत तोमंत्रं उपासरो भवेत्॥१६॥ सर्वपापार्जि शाय अद्वादान समचित्तेः। मेरुमंदर मोत्रं तु पापं स्त्री
पुरुषस्य या॥१७॥ सर्वे तद्दसतां याति एकादश्याः प्रभावतः॥१८॥ न शकुर्वन्ति ये दातुं जलधेनुं न पश्यास
कां वनः प्रदात्रो पशो वस्त्राणां संहतः॥१९॥ तोयस्य निषमं यो स्यांकुरुते वै स पुरा प्रभाकृत्य लकोटि सुवर्गास्य
यामेण मे श्रक्तं तफलं॥२०॥ स्नानं दानं तु यं होमं यदस्यांकुरुते च य। तत्सर्वं वा क्षुप्योक्तं एतत्कृत्वा सभाषितं॥२१॥
किं वा परेण धर्मो नाभिर्जले कादशी च य। उपोष्य च नरो भद्रावेक्ष्य वंद्यमायुजात्॥२२॥ सुवर्गमत्रं करोमो यद
स्यां संप्रदीयते। तदस्यैव सुरश्च सुसर्वं वाप्यक्षुपं भवेत्॥२३॥ एकादशीदिने गोत्रं भुंक्ते पापमुञ्जति॥ इह लोके
सर्वो जलो भूतः प्राप्नोति दुर्गतिं॥२४॥ ये प्रदास्यंति दानानि हादश्यां समुदीपिताः। ज्येष्ठमासि मितेयसे मया
तिपरमं यदं॥२५॥ ब्रह्महम घयस्ते नो जगते देहा सदा दतीमुच्यते यातकैः सर्वैः हादशी समुदीपिता॥२६॥

राम
३

मिरोषं शृणु कोतय निर्जले कादशीदिने। यत्कत्रिंशं नरे स्त्रीभिः श्रद्धा रम समन्वितैः॥२७॥ जलवापी तु स
प्रजो देवा धेनु कृत मया। प्रयत्ने रात्रयश्चैव तथे नुरथा पिवा॥२८॥ दत्तिगाभिः सुपुष्पाभिर्मिश्रं चैव पुण्य
म्विधैः तोषणीयैः प्रयत्ने नदिजोधर्मभरां वर॥२९॥ तुष्टो भवति वै क्षिप्रं तैः सोमो भूदो हरिः। आत्मदोहक
तस्ते हि पेरै वा ना मुपोषिता॥३०॥ प्रणामा नो दुर्गा वारा मुच्यंते नात्र संशयः। कुला नो च दातं वा यमना वा
तं सदा॥३१॥ आत्मना सह ते नीतं वासुदेवस्य मदिगं। शान्ते दीनैर्दानयोः र्वयं हित्वा दशिरं॥३२॥ कुर्वन्ति जित
गरं गोपैरेवा समुपोषिता। अत्रे पा नंतथा गावो वस्त्राण्या सुनं शुभं॥३३॥ कमंडलुं तथा सूत्रं दातुं अति न
लादिने। उपान होच यो दधातु यात्र भूते दितोत्र मे॥३४॥ दपोतो सुर्गो लोके नात्र कार्या विचारणा॥३५॥
यत्फलं संहिता पाणो हयस्ते दिवा करे। कृत्वा आदले भेनः अर्च्यं तस्या अत्र गादपि॥३६॥ नियमं च प्रकृ
यं देत धावनं पूर्वकं। एकादश्या निगहारे वनं पिष्यामि वं जले॥३७॥ के शब प्रीणा तापी पत्रा यदक्षमना
दिनाः। हादश्या देवदेवेश एतनीयस्त्रिचक्रमः॥३८॥ गोधेः पुष्ये धूय दीपं वी सोभिः म्रियदशी नैः। एजपि

श. जे. शु.

३

५९

त्वाविधानेनमंत्रमेतदुदीरयेत् ॥४९॥ देवदेवहृषीकेशसंसारणीवतारकं । उदकुंभप्रदानेनप्रयच्छपरमांशति
म ॥५०॥ ततःकुंभाप्रदातव्या ब्राह्मणानां च शक्तिं तः । सान्नवरूपयुताभीमवस्त्रीयानह्याचिताः ॥५१॥
दानानिचात्रदेयानि जगन्नाथेन विप्रैः शिष्यैः । भोजयित्वा ततो विप्रान् स्वयं भुंजीत वाग्यतः ॥५२॥ एवं यः कु
रुते पर्याप्तं दद्यात्पुण्यं पापनाशिनी । सर्वपापविनिर्मुक्तपदं गच्छत्यनाम्ययं ॥५३॥ ततः प्रभृतिभीमेन कृत्वा ह्ये
कादशी शुभापां उवह्यादशी नाम्ना लोके ख्याता वभूवह ॥५४॥ इति श्री ब्रह्मवैवर्तपुण्योनिर्जला ब्र
ह्मसमाप्ते ॥ ॥ शुभमस्तु ॥ ॥ ७ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥

